

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

IV. De Superiore, Resignationem admittente.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

tionis in beneficio contra sacros Canones attentata. Quare, licet aliàs, cum de nullo tertii vel modico præjudicio agitur, mors per famam & vocem publicam, per unum testem cum juramento & similibus probationibus sufficienter probetur, per tradita à Mascardo de Probat. concl. 1076. à n. 1. ad effectum tamen Regulæ præsentis sive resignationem & collationem annullandam, resignantem ante 20. dierum, à præstiti consensûs die numeratorum, lapsum, decessisse ejusmodi probationibus præsumptivis evinci, DD. cit. negant adeò; ut in dubio, an resignantis obitus ante vel post 20. dierum lapsum acciderit, ad excludendam fraudem & resignationis atque collationis actus sustinendos, terminò illò jam lapsò mortuus præsumatur, arg. l. Quoties 12. § 80. ff. de Reb. dub. & de V. O. cit. Mandol. q. 7. n. 6. & Flamin. q. 6. n.

§ 3. 15. expicientes casum, quò præmaturum resignantis obitum à resignatario istiusve consanguineis aut familiaribus studiosè occultatum constaret; quòd v.g. ad illum, in resignatarii domo ægrotantem, aliquot ante obitum publicatum diebus neque medici neque alii, ipsum invisere volentes admissi, & obitus post 20. dierum lapsum publicatus fuisset; quòd ex hujusmodi circumstantiis intervenientis fraudis & mortis 20. dierum lapsum antecedentis violenta præsumptio oritur, & locus sit l. Dolum 6. C. de Dolo.

ARTICULUS IV. De Superiore Resignationem admittente.

SUMMARIUM.

54. Renuntiatio exigit consensum Superioris:
55. Nisi beneficium primùm quærendum,

56. Vel beneficiatus ingressurus sit Religionem.
57. Fieri nequit in manibus laici:
58. Sed Ecclesiastici tantum Superioris.
59. Simplicem resignationem admittit Ordinarius:
60. Nisi beneficium exemptum sit, vel specialiter reservatum.
61. Idem ceterorum reservatorum resignationes,
62. Et non reservatorum permutationes admittit.
63. Alias conditionales admittit solum Papa.
64. Quòd SS. Canonibus specialiter repugnent:
65. Et aliquando inducant collationes beneficium non vacanti.
66. Conditionem Ordinarius ab ea,
67. Et à facta ex causa permutatiois rejicere nequit.
68. Coram alio facta legitimo Superiori non præjudicat:
69. Sed soli renuntianti.

AD renuntiationem, sive simpliciter sive sub conditione factam, necessaria est autoritas Superioris, eam admittentis, cui Denique 6. q. 3. can. Abbas 2. q. 2. c. Admonet 4. ibi, Te, Episcopo, admittente inconsulto: quibus verbis non consilium duntaxat, sed consensum denotari, in c. cit. notant Gloss. P. Incognito, Panormit. n. 2. & Fagnanus n. 2. neque id immeritò; cum enim beneficium Ecclesiasticum sine consensu & auctoritate superioris nequeat obtineri, c. cit. istius consensus etiam requiretur ad ipsius dimissionem, arg. c. 1. de R. l. quod etiam suadet Ratio æquitatis; cum enim clericus Ecclesiã vel beneficium in titulum acceptò sine justa & gravi causa privari non possit, æquum omnino est ut vice-

ut vicissim ipsam & beneficium dimittere nequeat sine consensu superioris, ejus renuntiationem acceptantis nomine Ecclesie, cui is beneficium acceptandò se alligavit, *c. Nisi cum pridem 10. §. Verum, Gonzalez in c. Admonet cit. n. 6.*

55. Excipienda tamen sunt. Primò beneficia primùm quærenda, & ad quæ jus ad rem tantùm obtinetur, *vg. electo, præsentato, habenti gratiam expectativam ad beneficium vacaturum; hi enim ante institutionem, collationem, juri per electionem vel præsentationem acquisito renuntiare sine superioris autoritate liberè valent, per text. & arg. c. Si electio 26. de elect. in 6. Flamin. Lib. 6. de Resignat. q. 1. à n. 74.* Secundo, Clerici beneficiati ingressuri Religionem; his enim, licet Episcopi sui licentia petenda sit, istà tamen non obtentà à clericali ad Regularem vitam transitus est permissus, *arg. c. Licet 18. de Regular, quò locò à laxiori ad strictiorem observantiam transitus petità, licet non obtentà, superioris licentià est permissus, fm. Glossa in c. Admonet cit. Hostiens. n. 15. Joan. Andr. n. 8. & Fagnanus n. 17.*

57. Superior autem, cujus ad resignationem autoritas necessaria est, esse nequit laicus: imò in istius manibus spontè facta beneficii Ecclesiastici renuntiatio irrita est ipsò Jure, *c. Quod in dubiis 8. licet propterea, qui in ejus manibus beneficium dimisit, istò per sententiam veniat privandus, c. cit. ibi, Sponte beneficium in manum laicam resignantes eodem sunt spoliandi.* Non etiam, si resignatio in ejus manus vi metùve in virum constantem cadente sit extorta; tali enim, uti & dolò ad eam inducto, succurrendum: nec beneficium auferendum esset, *c. Ad audientiam 4. De iis, qua rē metùve, Hostiens. in c. Quod in*

dubiis cit. V. Sponte & ibi Laiman n. 7.

58. Coram quo autem superiore Ecclesiastico beneficium dimittendum sit, ut planius constet, præ oculis habenda est supra n. 8. tradita distinctio inter renuntiationes.

59. Nam primò, Simplex fieri potest coram quovis Ordinario, cui beneficia Ecclesiastica sunt subjecta: cujusmodi post Papam, de iis plenè & absolute disponendi potestate pollentem, *c. Licet 2. de Præb. & dign. in 6.* sunt ipsius de Latere Legati, in provinciæ suæ beneficiorum collatione de Jure communi cum diecesium Ordinariis concurrentes, *c. 1. de Offic. Legat. in 6. Episcopus, c. Admonet cit. Archiepiscopus respectu propriæ suæ diecesis, arg. c. Pastoralis 11. pr. de Offic. Ordin. alii prælati, in certo territorio jurisdictionem quasi Episcopalem, ac proinde instituendi destituendique potestatem obtinentes, Panormit. in c. Quod in dubiis cit. n. 6. & cit. Flamin. Lib. 7. q. 15. à n. 3. & sede Episcopali vacante capitulum Cathedralè, saltè respectu eorum beneficiorum, quorum collatio ad ipsum simul & Episcopum spectat, Flamin. q. 23. n. 37. Nisi, quod hic D. n. 40. addit, Capitulum esset in quasi possessione juris sede vacante recipiendi resignationes omnium beneficiorum, etiam spectantium ad solius Episcopi collationem: quod ipsi de Jure etiam competere, cum Panormit. in c. Cum olim 14. de Majorit. n. 2. existimant Azor p. 2. Instit. Lib. 7. cap. 19. q. 7. & Palao Tract. 13. disp. 5. p. 4. §. 2. n. 5. eà persuasi ratione; quòd Episcopo succedat in jurisdictione Ordinaria, exceptis casibus Jure specialiter expressis, juxta Regulam statuendam Lib. 3. tit. 9. n. 4. atque idcirco ex justa causa destituere valeat beneficiatum; ac proinde istius admittere resignationem; cùm destitu-*

destituendi & resignationes admittendi potestas ferè sit conjuncta, ut *cit. iii. 9. n. 32.* plenius tradetur. Præter hæcenus relatos simplices renuntiationes admittuntur ex privilegio vel consuetudine legitime præscripta aliquando possunt alii prælati inferiores, Pirhing *ad hanc Rubric. n. 76.*

60. Excipiendus tamen est imprimis Episcopatus, c. 1. c. *Inter 2. Sc. de Translat. Episc. & c. Ni cum pridem 10. hic,* eoque superiores Ordinis Episcopalis Prælati, & S. R. E. Cardinalatus, Flamin. 9. 11. à n. 12. Deinde, Præpositurae sive dignitates majores & principales in Collegiatis, uti & post principalem sive Pontificalem primam in Ecclesiis Cathedralibus, sedis Apostolicæ dispositioni specialiter reservatae, *Cancell. Apostol. Regul. 3.* quibus renuntiantes ad sedem Apostolicam remitti consueverunt, *cit. Flamin. n. 30.* Et demum beneficia exempta; quia respectu istorum immediatus superior est Papa, c. *Aurhoritate 4. de Privileg. in 6.* istiusque à Latere Legatus in provincia existens, c. *Si Abbatem 36. de Elect. in 6.* Glossa *ibi V. Deferendi, Franc. n. 5. & Flamin. n. 35.*

61. Idem de beneficiis reservatis omnibus dicendum, videri potest; quod à diocesano Ordinariis nequeant conferri. Hac tamen ratione non obstante, eorum resignationes simplices admitti ab istis posse, pluribus DD. & Rotæ decisionibus adductis, docent Flamin. 1. *cit. n. 32.* & Barbosa *de Offic. Episc. alleg. 69. n. 23.* quod eorum reservatione locorum Ordinariis expressè sola beneficia conferendi, non etiam renuntiationes admittendi potestas adempta; & reservatio sit odiosa.

62. Secundò, coram iisdem collatoribus Ordinariis fieri possunt resignationes ex causa permutationis beneficiorum inter resignantes; dummodo ea non sint

reservata vel exempta, ut plenius tradetur *Lib. 3. Tit. 19. à n. 28.*

Tertiò resignationes Conditionales, in favorem tertii, sive sub conditione beneficii certæ personæ conferendi, vel cum fructuum aut pensionis, cum Regressus vel Regressus reservatione valde fieri coram solo Papa posse, patet ex *Stylo seu praxi Curiae Romanae*, ceterarum Ecclesiarum generali consuetudine, & *Constitut. Pii V. quæ incipit Quarta Ecclesia edita Calend. April. 1568.*

Ratio autem, ejusmodi renuntiationum admissionem ceteris Ecclesiarum prælati prohibendi, & ab ipsis admittas irritandi, præcipua fuit; quod adferuntur SS. Canonibus, pro spiritalibus hisque annexis, & beneficiis præsertim Ecclesiasticis obtinendis, paciones & conventiones tanquam Simoniacas generaliter reprobantibus, c. *Cum pridem 4. c. Cum clerici 6. c. fin. de Patru Et. & renuntiationes in favorem ad dignitates & Ecclesiis utiliores personas à dignitatibus & beneficiis Ecclesiasticis remouendas tendant, contra c. Gravè 29. de Preb. & dignit. & Trident. Sess. 14. cap. 1. de Reformat. atque insuper speciem referant hereditariæ successiois; cum, quod suum beneficium resignat eâ conditione, ut certæ alicui personæ conferatur, hæc in eo successorem, & ferè affectu naturali impellente ac prævalente designat, & constituere videatur, contra *can. 15. ergo 8. q. 1. & c. 1. de Prebend. cum ingressu vel Regressu factæ etiam inducant votum captandæ vel optandæ mortis alienæ, scilicet personæ resignatæ, à Concilio Lateranensi c. Nulla 2. de Concess. preb. à Bonifacio VIII. c. Detestanda 2. eadem Rubr. in 6. & rescriptum etiam Imperialibus reprobatum, l. Factum 15. l. Licet 19. C. de Patris; cum fructuum autem vel pensionis reservatione factæ præ-**

factæ præterea tendant ad beneficiorum divisionem, & collationem cum reddituum diminutione faciendam: quorum illud decreto Concilii Turonensis *c. Majoribus 8. de Præb. & dignit.* istud *c. Unico Ut benef. sine diminut.* adverteatur.

65. Accedit; quod collatio in favorem inducat collationem beneficii non vacantis; cum enim fiat sub conditione beneficii alicui tertio conferendi, hoc actu abdicatum non erit, nec vacabit, antequam impleatur conditio, sub qua resignatio est facta, §. *Ex conditioe 4. Instit. de V. O. l. Sub conditioe 16. ff. de Condit. indeb. l. Si quis sub conditioe 8. ff. Si quis omiffa caus. test. & l. Cedere 213. ff. de V. S.* & propterea, si beneficium ex quacunque causa resignatario non acquiritur, ejus jus remanet penes resignantem, ut est communis sensus DD. Rotæ decisionibus firmatus à Flaminio. *Lib. 1. q. 3. n. 47.* ac proinde in hujusmodi resignatione, antequam beneficium vacet, tertio, in cujus favorem ea facta est, confertur, contra *can. Eum qui 7. q. 1. c. 1. de Concess. præb. Clement. unic. & c. Unico, de Rerum permutation. m. 6. Tholoian. de Benef. cap. 28. n. 9.* Quæ ratio viam complanat ad expeditam resolutionem.

66. Dubitan à collatoribus Papæ inferioribus renuntiatio conditionalis facta cum clausula, *Non aliter nec aliò modo*, istà rejectâ, admitti valeat tanquam simplex & pura; quantumvis enim hoc fieri, & beneficium alteri conferri ab ipsis posse, cum Boerio *de Potest. Legat. q. 2.* censerint Redoanus *de Simonia p. 2. cap. 13. n. 9.* & Covarruv. *Lib. 1. Variar. cap. 5. n. 5.* inducti partim paritate cum renuntiatione ex causa permutationis, quam conditionalem esse plerique agnoscunt: eaque beneficium ita, ut sine nova collatione non recuperetur, amitti deju-

munt ex *c. Cum univ. forum 8. de Rer. permutation.* ubi, qui beneficium ejus causâ dimisit, ex benignitate, non ex rigore Juris, est restitutus; partim verò; quòd conditiones, sub quibus ejusmodi resignationes fiunt, juxta deducta, adverteantur SS. Canonibus; ac proinde rejici possint tanquam turpes, *arg. c. fin. de Condit. apposte.* quò textu relata Gregorii IX. decisio est, ejusmodi conditiones rejiciendas à matrimonio carnali, cui spirituale æquiparatur, *c. Inter 2. de Translat. Episc.*

Multò tamen veriùs, ejusmodi renuntiationis, tanquam simplicis ac puræ, admissionem Ordinariis collatoribus permittam, negant Rebuffus *in Praxi Tit. de Resignat. n. 7.* Garcias *de Benef. p. 11. cap. 3. n. 155.* Suarez *de Simonia cap. 35. n. 11.* Barbosa *Jur. Eccles. lib. 3. cap. 15. n. 4.* & alii. Ratio est; quia generaliter actus sub conditione gestus, ac proinde etiam resignatio conditionalis, non impletâ conditione, effectum non sortitur, §. *& l. cit.* & gestus cum qualitate, istâ rejectâ, acceptari non potest: sed in forma specifica est adimplendus, secundum Regulam *l. Qui heredi 44. & l. Mevius 55. ff. de Condit. & demonstr.* à Flaminio latè exornatam *q. cit. à n. 15.*

Neque in contrarium facit; quin potius favet paritas cum permutatione; cum etiam, si istius causâ facta resignatio effectu careat, resignantem ad suum beneficium ejus causâ dimissum sine nova collatione redire posse, cum *cit. Flaminio n. 12.* & aliis observet Barbosa *in c. Cum univ. forum cit. n. 6.*

Neque obstat *cit. c. Textus*, cum; quia eò ne verbò quidem mentio fit novæ collationis: tum verò; quia benignitas & venia eò indulta non respicit restitutionem, sed culpam ex simplicitate admittam in modo, quò beneficia erant

D d d permut-

67.

permutata, ut advertit Barbosa *cap. cit. n. 48. in fine.*

Neque in hoc paritas est cum matrimonio carnali: de quo, *c. fin. cit.* prodata decisio seu dispositio, specialis & contraria est Regulæ *l. Ubi autem 3. Sc. ff. de Condit. ob turp. caus. &* si paritas esset, ejusmodi conditio tanquam naturæ institutionis repugnans, matrimonium spirituale vitaret, *arg. c. fin. cit.*

68. Dubium ulterius est de valore renuntiationis factæ in manibus Ecclesiastici quidem, sed non legitimi superioris. Ratio dubitandi oritur ex *c. Quod in dubiis 8. verbis, Nullam obtineat firmitatem*: quibus ea omnino irrita videtur pronuntiari, & pro tali habetur ab Holtienfi *in c. cit. n. 1. & Garcia cap. 3. cit. à n. 223.*

Sed hac in re apud DD. recepta est distinctio: cujus beneficii ea quidem nulla & invalida, quatenus spectat Ecclesiam & superiorem, coram quo facienda de jure fuisset; ut, si resignationem ratam habere nolit, resignantem ad beneficii retentionem compellere valeat, *juxta can. Non oportet 7. q. 1. pro valida tamen habetur, quatenus respicit renuntiantem; ut beneficium ejusmodi renuntiatione dimissum nequeat repetere: & si repetierit, ad ejus dimissionem valeat compelli, Glossa in c. cit. V. Resignantes Panormit. ibidem n. 3. Flamin. Lib. 7. q. 1. n. 11. & Vallens. de Benef. lib. 3. tit. 17. n. 2.* Ratio distinctionis est; quod actus indebitè & contra sacros canones gestus agentis, ne ex perperam à se facto commodum reportet, non prodesse: & contrà præjudicare non debeat superiori; cum alteri per alterum iniqua conditio non debeat inferri, *l. Non debet 74. ff. de R. I.*

69. Quare, cum *c. Quod in dubiis cit.* renuntiationi firmitas adimitur, id re-

spectu superioris, ut huic non præjudicet, exaudiendum, rectè notat *cit. Flamin. n. 27. & 33.* ut quantumvis in istius arbitrio sit, an renuntiationem annullare vel ratam habere; proindeque renuntiantem ad beneficium repetendum vel dimissum non repetendum compellere velit: renuntians tamen id per renuntiationem semel dimissum, itaque quoad possessionem amissam repetere non possit, legitimò superiore renuntiationem ratam habente: eaque ratione ipsum privante beneficii proprietate, aut hac privatam declarante, Panormit. *in c. cit. n. 8. & Menoch. de Arbitr. jud. casu 201. n. 48.*

ARTICULUS V.

De Renuntiationis Causis.

SUMMARIUM.

70. Causa renuntiandi Episcopatus.
71. Cujusmodi non est ingressus Religionis:
72. Nisi respectu personæ, illi parum utilis.
73. Episcopus invalidè vovet Religionem.
74. Facilius dignitatum & beneficiorum inferiorum:
75. Imò simplicium resignationes in Curia, certâ causa non expressâ.
76. Extra eam verò, ex multis causis admittuntur:
77. Dummodo clericus habeat congruam sustentationem,
78. Et beneficia consanguineis non conferantur.
79. In dubio justa causa presumitur.

Ad re.